No. 2199 Zaterdag 27 Februari 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Politie en Justitie.

I.

Het Koloniaal Weekblad No. 4 van 28 Januari ll. bevatte het volgende belangrijk artikel onder bovenstaanden titel:

„Er zijn van die onderwerpen, die alleen maar netelig zijn, waarneer zij in het strijdperk der academische theorie geworpen worden, maar in de praktijk geen noemenswaardige moeilijkheden opleveren. Daartoe behoort het boven dit opstel aangeduide onderwerp. Wanneer een professor in het strafrecht zich angstvallig vermoeit, zijn studenten de grenzen te wijzen tusschen de taak der politie en die der justitie, zal hem dit wellicht voor moeilijke vragen plaatsen, en misschien zal hij zelfs geen juiste grenzen vinden, die steeds een bevredigende oplossing aan de een of aan de andere zijde mogelijk maken. Met de praktijk willen wij ons daarom ditmaal in hoofdzaak bezighouden, waar het betreft een onderwerp van zoo bijzonder practisch belang voor Curaçao.

Zoo ergens, dan zou in Holland deze kwestie moeilijkheden kunnen opleveren. Het politiewezen is daar bijzonder ingewikkeld. Er is gemeentepolitie en rijkspolitie en van de laatste weer: rijksveldwacht, marechaussee en politietroepen; dan zijn er onbezoldigde rijksveldwachters en misschien is er nog meer. Wie zal het alles uit elkaar houden?
En wat de hoofden betreft, zijn er directeuren van rijkspolitie, inspecteurs van de rijksveldwacht, officieren der marechaussee en der politietroepen, commissarissen van politie, burgemeesters en anderen wellicht, die allen hun deel van het gezag opeischen.

De politie heeft in hoofdzaak een tweeledige taak: een preventieve in het handhaven van orde en rust ter voorkoming van de misdaad, en een repressieve in het behulpzaam zijn van de justitie bij de bestraffing van de strafbare feiten. Opsporingsonderzoek is dit laatste vooral. En nu wordt de zaak eerst ingewikkeld, wanneer men bedenkt, dat de politiedienaren daartoe bevelen uit te voeren krijgen van justitie-autoriteiten als ambtenaren van het openbaar ministerie en rechters van instructie.

Wij zijn niet voldoende deskundig om dit onderwerp au fond te behandelen, maar van deskundige zijde heeft men ons verzekerd, dat in ons land met zijn geweldig ingewikkelde verhoudingen op dit gebied botsingen zoo goed als niet voorkomen. Dit moet in de alleerste plaats hierdoor mogelijk zijn, dat ieder zich op eigen terrein houdt, en bij een noodzakelijken uitstap op eens anders gebied de bevoegdheden van dien ander ontziet. Om dit met een voorbeeld duidelijk te maken: wanneer een officier van justitie een bepaald persoon der gemeentepolitie een opdracht wil geven, zal hij zich wenden tot diens chef, den commissaris van politie of den burgemeester; wanneer een rechter van instructie een rijksveldwachter een onderzoek wil laten instellen, personen doen hooren of toestanden onderzoeken, zal hij zich daartoe wenden tot diens brigade-commandant. Dat is de regel, die bijvoorbeeld uitzondering kan lijden, zoo dikwijls er met kennis van den onmiddellijken chef van den ondergeschikten politieman in bepaalde gevallen een voortdurend contact is tusschen dezen laatsten en de justitie-autoriteit.

Waarom volgt men dezen weg? Laten wij het maar kort zeggen: om ieder baas in eigen huis te laten. Politie en justitie zijn gescheiden, omdat beiden in de eerste plaats ieder een eigen taak hebben. Vooral bij de veelomvattende taak der politie in de groote steden met haar verkeersvraagstukken; zeden- en kinderpolitie, is het politiewezen tot een vak geworden, dat bijzondere kennis vereischt, die een andere is dan de kennis en de wetenschap van den justitie-ambtenaar. Dat dit vroeger anders was, behoeft geen betoog voor wie de geschiedenis kent, maar niemand zal die toestanden terug verlangen.

Bezien wij dit vraagstuk nu eens nader met het oog op de Curaçaosche toestanden.

Daar is de historische ontwikkeling niet anders. De fiskaal, die in de rechtsbedeeling „het recht van de Hooge Overheid" waarnam, was tevens hoofd der politie.

Zelfs heeft Euwens ons verleden jaar in de *West-Indische Gids* (7 de deel, blz. 577 noot) verhaald van een tijd onder het Engelsche bewind, waarin de fiskaal vicepresident van het hof van politie en civiele justitie was, dus deel had aan de rechtspraak zelf, een misstand, die niet onbestreden is gebleven, en gelukkig niet lang, stand gehouden heeft. Met de afschaffing van het fiskaalsambt is de vereeniging van justitie en politie niet afgeschaft.

In 1827 was reeds de nieuwe betrekking geschapen van commisaris van politie. Dit was ongetwijfeld een stap in de goede richting. De fiskaal werd daardoor meer ontlast van het politioneele deel van zijn taak Bovendien moet men bij het beoordeelen van de taak van den fiskaal in die dagen niet vergeten, dat ook de schutterij des nachts politietoezicht verrichtte, en dat hij voor het achterhalen van belastingfraudes bij in- en uitklaring van schepen werd bijgestaan door den oppervisitateur en zijn ondervisiteurs. Het politiecorps was dan ook bijzonder klein en bestond uit 6 á 8 agenten van politie en 2 dienaren van justitie.

Het fiskaalambt werd in 1828 door den commissarisgeneraal Van den Bosch afgeschaft. De commissaris van politie zou voortaan „het recht van de Hooge Overheid" waarnemen. Mr. J. Bennebroek Gravenhorst, de latere president der rechtbank en gouverneur, was de eerste drager van dit ambt. Waarschijnlijk ook de laatste want bij het regeeringsreglement van 1833 werd de Procureur des Konings „aan het hoofd der regterlijke als der administrative Politie" gesteld. Daarmee is feitelijk de toestand geschapen, die ook nu nog geldt krachtens art. 153 van het Regeeringsreglement: de procureur-generaal „is het hoofd van het openbaar ministerie en van de regterlijke en administrative politie.

Koloniale Raad.

Zitting van Maandag 22 Feb. 1926.

Voorgelezen en goedgekeurd wordt een schrijven van den Raad aan den Gouverneur, waarin de Raad adviseert om voor f 35.000 de bedoelde terreinen van den Heer PETRUS BOOM te koopen en waarin de Raad zich verbindt mede te werken tot het tot stand komen eener *tijdelijke* bijzondere heffing, indien *door het bouwen der brug over het Waaigat op de plaats door de afdeelingen aangewezen* en het aanleggen van een nieuwen weg meerdere kosten veroorzaakt worden boven de reeds aangevraagde ruim vijf ton, die niet door hoogere opbrengst der middelen of door bezuiniging op deze of de volgende begrooting zouden kunnen worden bestreden. Echter laat de Raad uitkomen, dat door het slaan der brug bij de Columbusstraat de nieuw te bouwen kaden niet verlengd behoeven te worden; aan de zijde van de Punda niet, omdat reeds volgens het oorspronkelijk plan van het Bestuur de kade tot aan de Columbusstraat doorgetrokken zou worden, en aan de zijde van Scharloo niet, omdat zulks niet noodig voorkomt en na het sloopen van een der huisjes aldaar reeds met een weg kan worden volstaan. Bovendien vestigt de Raad er de aandacht op dat vernauwing van den ingang van het Waaigat volgens het Voorloopig Verslag niet allen leden wenschelijk voorkomt, waardoor de kade zelfs korter zal kunnen worden. En wat de brug zelf betreft, wijst de Raad er op, dat de brug, volgens het plan van het Bestuur, tot aan de van den Brandhofstraat, dus een eind het land in reikt, terwijl de brug volgens het plan-GORSIRA dicht bij het water kan beginnen, zoodat laatstbedoelde brug toch niet langer behoeft te zijn dan de eerste. De Raad behoudt zich echter alle vrijheid voor omtrent den aard der heffing.

— Nadat de voorlezing van dit schrijven had plaats gehad, legde het lid H. J. BEAUJON er den nadruk op, dat de Raad zich algeheele vrijheid omtrent den aard der heffing had voorbehouden en dat z. i. de overige eilanden niet konden gedwongen worden bij te dragen voor den bouw eener brug over het Waaigat alhier.

— Er waren drie ingekomen stukken nl. 1o. het Ontwerp begrooting van 1927 en 2o. een ontwerp tot wijziging van de Onderwijsverordening, welke beide op voorstel van den Voorzitter naar de afdeelingen werden verwezen.

— Voorts 3o een schrijven van den Kerkeraad der Protestantsche Gemeente op Curaçao, waarin de Kerkeraad zich verklaart tegen de opheffing van de betrekking van Predikant op Bonaire. De Kerkeraad wijst er op dat (ingeval van opheffing) de Prot. Gemeente op Bonaire zal uiteenvallen; dat er geen reden is om de Protestanten op Bonaire zonder godsdienstige leiding te laten; dat de Gemeente op Bonaire geenszins ingenomen is met de pogingen van Ds. FOPPEMA; dat het heel wel mogelijk is, dat wegens den hoogen levensstandaard op Curaçao en den stijgenden op Aruba binnenkort velen een andere woonplaats zullen moeten zoeken, waarbij Bonaire allereerst in aanmerking komt; dat door vestiging van een groote onderneming op Bonaire het aantal Protestanten aldaar kan toenemen; dat het voor Ds. Foppema wel onaangenaam kan zijn deze betrekking langer te blijven waarnemen, doch dat hij misschien op andere wijze te helpen is door met partiëel pensioen den dienst te verlaten bijv. door den toestand van zijn vrouw, den toestand van zijn Gemeente, den terugslag daarvan op eigen gemoedsleven.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit schrijven in de Afdeelingen te behandelen.

Woningnood.

De *N. Rott. C.* van 19 Januari bevatte weer een art. over Curaçao. Het eerste gedeelte geeft een overzicht over het afgeloopen jaar, doch opent voor onze lezers in de kolonie geen nieuwe gezichtspunten.

Het geeft de lichtzijden te zien van onzen economischen toestand.

Daarnaast meent de schr. ook eenige schaduwzijden te ontdekken, die hij als de keerzijde van de medalje noemt. Hij denkt daarbij op de eerste plaats aan de *duurte* en de *woningnood:*

Als elke medalje *per se* eene keerzijde moet hebben; dan zouden wij daarvoor willen aanwijzen de „duurte" en den „woningnood", waaromtrent ons telkens noodkreten uit Willemstad bereiken.

Men zal goed doen de toestanden in dit opzicht niet door te donkeren bril te bekijken. Wat de duurte betreft, deelt Willemstad in het lot van alle landen en plaatsen, die aan het wereldverkeer deelnemen. Het geld is nu eenmaal tegenover den arbeid en de producten van den arbeid over heel de wereld in waarde gedaald. Dat Curaçao in sommige artikelen van inlandschen oorsprong de gewijzigde verhouding in ietwat sterkere mate ondervindt dan elders het geval is, vindt zijn natuurlijke oorzaak hierin, dat de loonstandaard er buitengewoon sterk is gestegen. Men zal vèr moeten zoeken om stijgingen van 200 en 300 percent in de loonstandaard als Curacao thans te zien geeft, te ontmoeten. Arbeiders in de bouw-, in de haven-, in de losse bedrijven, dienstboden, veldarbeiders, die allen verdienen thans drie tot viermaal zooveel als 'n jaar of zes geleden.

Heeft de volksklasse dan ook geen de minste reden tot klagen over de „duurte", ook de middenstand zal wel niet terugverlangen naar den ouden „goedkoopen" tijd. Ook de tractementen en salarissen, zoowel in den openbaren dienst als in de particuliere bedrijven zijn immers in den loop der laatste jaren aanzienlijk naar boven gegaan, zeker in gunstige verhouding, tot de stijging der kosten van het levensonderhoud.

En wat den *„woningnood"* aangaat, is wat men in dit opzicht op het oogenblik te Willemstad doormaakt, het best te kenschetsen als groeistuipen, *violente groeistuipen*, zoo men wil. Woningnood in den volstrekten zin van het woord kan te Willemstad niet bestaan. Daarvoor is er gedurende de laatste jaren op te groote schaal gebouwd. Maar de derde stand komt op, dringt zich naar boven en eischt betere bewoning, meer overeenkomstig zijn financieelen „stand." En van buitenaf een aanhoudende toevloed van employés van de groote bedrijven. De vraag naar middenstandswoningen is dan ook overweldigend, noch nieuwe bouw noch verbouwing kan haar bijhouden.

Toch is er thans alle kans, dat ook dit leed spoedig geleden zal zijn. Volgens een dezer dagen hier te lande ontvangen bericht heeft de *C. P. I. M.* eindelijk besloten, zich over den nood van hare talrijke employés te ontfermen en zelf tot woningbouw op groote schaal over te gaan.

Onze lezers zullen wel vol verbazing groote oogen opzetten bij de bewering:

„Woningnood in den volstrekten zin van het woord *kan* te Willemstad *niet bestaan*. Daarvoor is er gedurende de laatste jaren *op te groote schaal* gebouwd."

Wij hebben hier enkele woorden *cursief* gedrukt.

Waar is er hier *op groote schaal* gebouwd?

Allereerst dient gezegd, dat vernieuwing van oude gebouwen, of het bouwen van *nieuwe* huizen op de plaats waar *oude* gebouwen stonden, geen verlichting van woningnood kan geven, omdat het aantal woonhuizen er niet door vermeerdert.

Een paar rijen nieuwe één-kamer woningen zijn er gebouwd op *Domi* en op het tegenovergelegen terrein, *Colon* genaamd, langs den Roode Weg. Verder zijn er hier en daar in de stad enkele nieuwe woonhuizen gebouwd.

Domi, langs den Rooden Weg, is in de laatste 10 jaar volgebouwd met éénverdieping-woningen, door de eigenaars bewoond.

Die bebouwing begon reeds lang vóór het opdrijven der huren een aanvang nam, lang vóór er hier van gebrek aan woningen sprake was.

Ook op den berg aan de West-zijde van Scharloo en achter op *Monteverde* zijn een groot getal meestal houten woningen van den arbeidsstand door oppassende werklieden gebouwd op huurgronden.

Kan men dat bouwen *op groote schaal* noemen?

Is dat bouwen, op *te* groote schaal?

Het lijkt er niet op.

In evenredigheid van den toevloed van vreemdelingen is hier in de verste verte geen voldoend aantal huizen bijgebouwd. Doch de schr. zelf spreekt zich tegen door te zeggen: „De vraag naar middenstand-woningen is dan ook *overweldigend*. Noch nieuwe bouw noch verbouwing kan hier bijhouden."

Zóó is inderdaad de feitelijke toestand.

Dat hier wel degelijk sprake is van *woningnood* ook *„in volstrekten zin van het woord"* blijkt wel het beste dat hier geen leegstaande huizen voorkomen. Voor nieuwaangekomen vreemdelingen is het hier om wanhopig te worden, om een geschikt huis te vinden. Zoowel voor den deftigen, als voor den middenstand, evenzeer voor den werkenden stand bestaat hier wel degelijk woningnood. Bestond deze niet, had dus ieder volop keuze een woning naar zijn zin en smaak te vinden, dan zou het onmogelijk zijn, dat de huurprijzen op zulk een buitensporig peil konden gehandhaafd blijven.

Het ergste is, wat het bouwen van méér woningen zoo tegenwerkt, is dat zoo weinig terreinen en zeker niet tegen schappelijke prijzen daarvoor beschikbaar zijn. Eenige verbetering, — nog geen radicale oplossing van het woningvraagstuk, — is te verwachten, zoodra de *C. P. I. M.* met zijn voorgenomen bouw van woningen voor haar employé's en vaste werklieden een aanvang maakt, of liever tot een goed einde gebracht heeft. En dat kan nog een heelen tijd duren.

Ontwerp-Begrooting voor 1927.

Memorie van Toelichting.

Ofschoon het jaar 1925 geen overschot aanwijst als in 1924, kan ondergeteekende toch met voldoening verklaren, dat de verleden jaar gekoesterde verwachtingen van verderen opbloei van Curaçao en Aruba ten volle bewaarheid zijn.

De middelen hebben zeer ruim gevloeid en brachten ruim fl 700.000,— meer op dan de raming. Deze meerdere opbrengst is voornamelijk het gevolg van de hoogere opbrengst der middelen: invoerrecht en accijns op gedistilleerd voor de Benedenwindsche Eilanden en de inkomsten wegens vergoedingen voor dienstverleening bij den in-, uit- en doorvoer van goederen, opbrengsten van de posterij en wegens loodsgelden, terwijl voor ongeveer fl 150.000,— aan toevallige baten en uit middelen van wisselvalligen aard meer ontvangen werd.

Zooals ondergeteekende het vorig jaar heeft medegedeeld zou het batig saldo van den dienst 1924 ad fl 100 000 vermoedelijk sterk dalen, daar bij het indienen van de ontwerp-begrooting voor 1926 niet alle in Nederland gedane uitgaven hier bekend waren. Eenige belangrijke uitgaven hebben dat saldo, doen dalen tot ongeveer fl 6.595,—.

Dat het jaar 1925 niet even als 1924 een overschot liet, kan worden toegeschreven aan het feit dat verschillende de nogal belangrijke werken, door de late afkondiging der begrooting van 1924, niet dan in de tweede helft van dat jaar ter hand konden worden genomen, waardoor eenige dier werken hetzij in 1925 beëindigd of in den loop van het afgeloopen jaar worden uitgevoerd. Men vergelijke de noten 150 en 154 van den Uitgewerkten en Toelichtenden Staat dezer ontwerp-begrooting.

Als gevolg hiervan werden de uitgaven voor 1925 opgevoerd. Ware dat niet het geval geweest, de dienst 1925 zou evenals in 1924 met een gering batig saldo gesloten zijn niettegenstaande aan de ambtenaren, ter bestrijding van de toenemende duurte, van 1 Mei 1925 af duurtebijslag moest worden toegekend, terwijl meerdere werken die geen uitstel gedoogden en waarvoor geen kredieten waren toegestaan toch nog uitgevoerd werden. Bovendien is bij het vaststellen der uitgaven gedaan of nog te doen voor 1925 zooveel mogelijk rekening gehouden met bedragen, die nog vermoedelijk in Nederland uitgegeven zullen moeten worden, zoodat verwacht kan worden, dat het nadeelig verschil niet veel hooger worden zal.

Ondergeteekende meent dan ook, dit alles in aanmerking nemende, met voldoening op de uitkomsten van het afgeloopen jaar te kunnen terugzien.

In nauw verband met den opbloei van Curaçao en Aruba staat echter de noodzakelijkheid van het uitvoeren, van verschillende werken en het maken van andere noodzakelijke voorzieningen. Een dezer voorzieningen is het vormen van een goed politiekorps voor Curaçao, waarvan ondergeteekende reeds verleden jaar de

noodzakelijkheid betoogde, en met welk doel thans verschillende kredieten worden aangevraagd, terwijl voor Aruba de verbetering van de Paardenbaai in uitzicht gesteld wordt.

De middelen zijn voor 1927 ongeveer fl 340.000— hooger geraamd dan voor 1926.

Wel heeft de dienst 1925 fl 186.000 meer opgebracht dan de totale raming voor 1927, doch zoo er rekening wordt gehouden met de toevallige baten van ongeveer fl 150.000,—, dan komt de raming vrijwel overeen met de opbrengst van 1925.

Ondergeteekende koestert het volle vertrouwen, dat een verdere accrés der middelen zal aanhouden, doch moest zich beperken tot een voorzichtige raming.

De kredieten waarvoor door ondergeteekende verhooging of verlaging is voorgesteld, alsmede eenige nieuwe posten worden hieronder nader toegelicht.

Afdeeling I.

Artikel 1. Het is mogelijk gebleken het aantal commiezen terug te brengen op 11, zoodat bezoldiging voor een man minder geraamd kan worden. Met het oog op de geringe promotiekans onder de schrijvers acht ondergeteekende het echter billijk aan 2 schrijvers het uitzicht te openen op een bevordering tot klerk. Het aantal schrijvers kan daarom op 2 minder worden gesteld.

Artikel 2. In verband met de uitgaven in 1925 gedaan en ook door noodzakelijk gebleken verhooging van de huur van den schoener, die de gemeenschap met de Bovenwindsche eilanden onderhoudt, welke schoener zeer goed voldoet, wordt fl 5 000,— meer aangevraagd dan voor 1926.

Afdeeling II.

Artikel 23, Bezoldigingen, verlofbezoldigingen of toelagen van en andere uitgaven voor het politiepersoneel (alle eilanden.)

In den loop van het jaar 1926 zal de reorganisatie van de politie waarschijnlijk haar beslag krijgen.

De bedoeling is het garnizoen en het burgerpolitiekorps te laten samensmelten tot een compagnie militair politietroepen, die de politiedienst in den beginne in het stadsdistriet zal overnemen en geleidelijk ook die in de buitendistricten op Curaçao. Aangezien echter de voorstellen van den kapitein der troepen, die met de opdracht tot reorganiesatie is uitgekomen, eerst kortgeleden zijn ingediend en bij de Departementen van Koloniën en Oorlog in behandeling zijn, kan aan den Raad nog geen definitief plan worden voorgelegd.

Vast staat echter, dat om een goed politiekorps te krijgen, de betaling evenredig moet zijn aan hetgeen van de manschappen geëischt wordt, zoodat de kredieten verhoogd moeten worden. Verwacht wordt dat met eene verhooging van het krediet met f 70 000,— zal kunnen worden volstaan.

Afdeeling III.

Artikel 31. De tegenwoordige salarieering van de betrekking van Administrateur van financiën staat niet in verhouding tot de beteekenis van het ambt en de daaraan verbonden groote verantwoordelijkheid. Ondergeteekende stelt daarom voor de bezoldiging te verhoogen en te brengen op f 9 600,—.

Artikel 32. Door de uitbreiding van het domein op Curaçao is de noodzakelijkheid geaccentueerd om ter bescherming van het daarop staand houtgewas een zoo deugdelijk mogelijk toezicht te houden, waartoe de geuniformeerde polieagenten niet zoo goed te gebruiken zijn, omdat zij van verre herkend worden. Aanstelling van een tweede boschter wordt daarom noodzakelijk geacht.

Twee bochwachters op Bonaire zijn goede gewilde werkkrachten, die gelet op den stijgenden lijn der loonen, aldaar met gemak als arbeider meer loon bij particulieren zullen kunnen bedingen. Ten einde hun behoud in dienst, waarop prijs wordt gesteld, ook bij eventueele algemeene loonsverhooging, te verzekeren, wordt een verhooging voorgesteld van het krediet.

Artikel 34. De uitbreiding van de douanebemoeiingen op Aruba maakt noodzakelijk, dat uitbreiding niet alleen van het personeel in het algemeen, doch speciaal met een ambtenaar, die de leiding van den actieven dienst op zich kan nemen, plaats heeft. Om deze reden wordt een krediet voor bezoldiging van een hoofdkommies aangevraagd.

Artikel 35. Verhooging van de kredieten voor Curaçao en Aruba, toegestaan voor andere uitgaven van de belastingen is om dezelfde reden als bij artikel 35 aangegeven noodzakelijk. Ofschoon de uitgaven op Curaçao in 1925 f 48 000,— zullen bedragen, meent ondergeteekende, dat met een krediet van f 38 000,— kan worden volstaan, waar, van de uitgaven over het afgeloopen jaar, zooals bij noot 41 van den Toelichtenden Staat der uitgaven is aangegeven, een bedrag van ongeveer fl 12 000,— als buitengewoon kan worden beschouwd.

Artikel S6. Door het steeds drukker wordend postverkeer zal het binnenkort noodzakelijk zijn niet alleen het sluitingsuur van het kantoor te verlaten, doch ook gelegenheid te geven tusschen 12 en 1 uur 's namiddags van de post gebruik te maken. Dit aan het publiek te verschaffen gerief zal voor de betrokken ambtenaren vermeerdering van dienstprestatiën eischen, die van Bestuurswege dienen te worden beloond. Een matige traktementsverhooging voor den directeur wordt voorgesteld en een krediet aangevraagd om de postambtenaren en beambten een toelage toe te kennen.

De besteldienst is ook zoodanig toegenomen, dat de tegenwoordige hulpbestellers voortdurend in dienst moeten worden gehouden. Het komt ondergeteekende daarom billijk voor de in dienst zijnde hulpbestellers tot brievenbestellers te benoemen en niettemin de gelegenheid open te houden om zoo noodig hulpbrievenbestellers in dienst te nemen.

Ook op Aruba is de postdienst drukker geworden, waardoor het noodzakelijk bleek aldaar reeds in 1925 een brievenbesteller aan te stellen.

Artikel 37. De uitgaven voor transitrechten en vervoer van brievenmalen bedragen in 1925 fl 12 000,— en waar het postverkeer zich steeds uitbreidt, wordt voor 1927 fl 3 000,— meer aangevraagd dan voor 1926.

Het krediet voor benoodigdheden en verdere uitgaven voor het postkantoor op Curaçao dient eveneens verhoogd te worden en meent ondergeteekende daarom een bedrag van f 6 000,— te moeten aanvragen.

Artikel 40. Door oprichting van meerdere stations in West-Indië, wordt door andere landen minder gebruik gemaakt van het station op St. Martin, als doorzend-station. Het krediet kan hierdoor worden teruggebracht op f 5 000,—.

Artikel 42. In verband met de door vermeerderd radiotelegraafverkeer gedane betalingen in 1924 en de gedane en nog te doene uitgaven voor 1925, heeft ondergeteekende gemeend dit krediet voor 1927 fl 10.000.— hooger te moeten ramen. Overigens kan worden medegedeeld dat een bedrag fl 10 000, — in de laatste jaren zeker niet toereikend is geweest voor het doel.

Artikel 43. De concessie van de bestaande telefoon vervalt den 22n. Januari 1927 en zal dan de gouvernements-telefoon den 23n. d.a.v. in werking moeten treden. De benoodigde kredieten voor den aanleg van het net, waarvan de kosten geraamd zijn op f 167 000,— zijn reeds toegestaan op de begrootingen van 1925 en 1926. Thans wordt een krediet aangevraagd voor de kosten van den dienst en tevens voor rente en afschrijving van het uitgegeven kapitaal waar de exploitatie op commercieelen grondslag geschieden zal. Het toezicht op het bedrijf zal worden opgedragen aan het hoofd van den post voor D. T. alhier, terwijl de administratie door een der seiners geschieden kan, waardoor de kosten aanmerkelijk beperkt blijven. Het uitgetrokken bedrag voor bedrijfs- en onderhoudskosten ad f 34 000,—. ware als volgt te besteden:

kosten van toezicht	f 1 600,—
loon van 5 telefonisten en 2 nachttelefonisten	3 180,—
loon van 3 lijnwerkers	4 700,—
administratiekosten en schrijfbehoeften	2 000,—
materiaal voor onderhoud van het net en de toestellen, verf, teer, enz	1 500—,
onvoorziene beschadiging	800,—
	f 13 780,—
rente en afschrijving, samen 12% van f 167 000,	20 040,—
	f 33 820,—

waarvoor gesteld f 34 000,—.

Tegenover deze uitgaven wordt gerekend op een ontvangst van ongeveer f 4.0000,— berekend als volgt:

hoofdaansluitingen	300×	fl 120,—	's jaars	f 36 000,—
K.M. luchtgeleiding buiten den plaatselijken kring	79×	24,—	„	1 896,—
K.M.kabelgeleiding buiten den plaatselijken kring	48×	48,—	„	2 304,—
nevensaansluitingen	10×	36,—	„	360,—
extra bellen	10×	6,—	„	60,—
				f 40 620,—

Voorzichtigheidshalve is het aantal aangeslotenen gesteld op 300, doch verwacht wordt dat dit aantal nog in 1927 zelfs zal toenemen, aangezien het aantal aangeslotenen, niettegenstaande den bestaanden slechten dienst, thans 291 bedraagt.

(Wordt vervolgd.)

Ingezonden.

Geachte Heer Redacteur

Naar aanleiding van het stuk in uw geacht blad van Zaterdag 20 Februari, waarin U eenige bizonderheden vermeldt omtrent de Internationale Voetbalwedstrijd ***Haiti-Curaçao,*** **wil ik U verzoeken mij te veroorloven het volgende in uw blad op te nemen ten einde het publiek in de gelegenheid te stellen een beter inzicht van het gebeurde te kunnen krijgen.**

Volgens de Haitiaansche couranten *Le Nouveliste, Le Temps* en *Le Matin,* wordt de houding van de Curaçaoenaars afgekeurd, daar zij het veld hebben verlaten.

Ik keur dat ook ten sterkste af. Maar waarom vermelden die couranten toch, dat de scheidsrechter door het Curaçaosch elftal zelf is uitgekozen, terwijl ik een schrijven ontvangen heb van een betrouwbaar speler, goed getraind op sportgebied, dat de HAITIANEN een *nieuwen* scheidsrechter hebben gekozen om de *derde* wedstrijd te leiden, daar de eerste scheidsrechter volgens de Haitianen niet goed voldeed bij de andere wedstrijden.

En wat heeft Curaçao gedaan?

Niets anders dan zijn toestemming verleend of beter gezegd: zich neergelegd bij de beslissing van de Haitianen. Wie zegt nu de waarheid de couranten van Haiti of de Curaçaoeoaar?

Dit blijft nog te onderzoeken.

Ook schrijven deze couranten, dat het Curaçaosch elftal eerst *5 minuten na de toewijzing van de penalty, nadat het Haitiaansch elftal van die penalty handig gebruik en een doelpunt gemaakt had, protesteerde en het veld verliet.*

Volgens den brief door mij ontvangen is het volgende voorgevallen.

Er kwam „EEN" „OUTBALL", toen het nog maar NEGEN minuten voor het einde was en Curaçao leidde tot dan toe met 1-0. Een Curaçaosche speler nam den bal om in te gooien volgens de officieele spelregels en het publiek schreeuwde onmiddellijk *„penalty"* aan welk geschreeuw de scheidsrechter gehoor gaf en een strafschop liet nemen door het Haitiaansch elftal.

Toen protesteerde Curaçao *onmiddellijk* bij monde van zijn „captain" bij den scheidsrechter en ontving ten antwoord: *„Ik* ben scheidsrechter, dus heb *ik* te bevelen." De Curaçaosche keeper liet heel eenvoudig de bal in 't doel gaan en verliet 't veld zonder verder te hebben gespeeld en zoo volgden ook de anderen allemaal.

Dat Curaçao zeer verkeerd gehandeld heeft, kan niet betwist worden; maar laat men dan ook erkennen, dat de Haitianen zich niet erg sportief gedragen hebben en daardoor aanleiding hebben gegeven tot de ongetwijfeld flauwe houding der Curaçaoenaars.

Indien dus Curaçao het veld verliet 5 minuten nadat de penalty genomen werd en het incident plaats vond *negen* minuten voor het einde van den wedstrijd, zou Curaçao dan het veld hebben verlaten *op* of *na* den eindtijd????

Tot verder bewijs hiervan las ik in den evengenoemden brief, dat een poosje, nadat Curaçao den stand gebracht had op 1-0, dus ongeveer een kwartiertje na de rust, de Curaçaosche full-back rechts V. ARGUS een trap kreeg zoodat hij 5 minuten pl. m. buiten kennis bleef liggen op het veld, terwijl het Haitiaansche elftal tegen den scheidsrechter zeide: „DÓÓRSPELEN!!"

Is dat sportief of onsportief??

Verder is mij geschreven, dat de Hollandsche Consul onze spelers heeft verteld dat de scheidsrechter hem heeft gezegd, dat hij niet wist wat hij floot gedurende dien wedstrijd, en dat hij in zijn rapport aan den Bond zou laten uitkomen, dat Curaçao het veld verliet, omdat de Haitianen te ruw speelden, om zoo alle ongelukken te voorkomen.

In de vergadering gehouden door den Haitiaanschen Bond werd besloten, dat een andere wedstrijd gespeeld zou moeten worden en de winnaar zou den beker krijgen.

Over den uitslag van dien wedstrijd ontvingen we reeds telegrafisch bericht, dat onze keeper een rib brak, wat veroorzaakt werd door den Haitiaanschen „captain" en *dezelfde captain* WEIGERDE de keeper te laten vervangen door een invaller.

Wat beteekent zoo'n handeling?

Mijn dank voor de verleende plaatsruimte.

J. *A.* Hernandez.

Berichten uit de Kolonie.

Bataafsche Petroleum Mij.

Op 22 Januari is de inschrijving opengesteld op f 18 millioen 4½ % obligaties ieder groot f 1000, deel uitmakende van eene uitgifte groot f 24 millioen tot den koers van 97½ %

Deze f 24,000.000 obligatiën maken deel uit van eene leening groot f 72,000,000, welke voor kapitaal en interest hoofdelijk en voor het geheel is gegarandeerd door de *Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië* te 's-Gravenhage en de *„Shell" Transport and Trading Company Ltd.* te Londen.

Gedurende de eerstvolgende vijf jaren zal geen uitloting plaats vinden. Daarna, te rekenen van 1 Februari 1931 af, verbindt „De Bataafsche Petroleum Maatschappij" zich om telken jare f 1,200,000 door uitloting tà pari aflosbaar te stellen, terwijl he restant der leening op 1 Februari 1946 aflosbaar is. Tusschentijdsche versterkte of algeheele aflossing is uitgesloten.

Ministerieele crisis.

Nog altijd is er aan deze crisis in Holland geen einde gekomen.

Per korte-golf-zender ontvingen we Donderdagavond de volgende politieke beschouwing van het *Handelsblad*:

„Het *Handelsblad* heeft reden aan te nemen dat Mr. J. LIMBURG bij de oplossing der Kabinetscrisis in den geest als door hem ontworpen, opnieuw oponthoud heeft ondervonden. tengevolge waarvan hij de oplossing weer moet zoeken in een andere richting. Eenige weken geleden heeft het blad reeds doen uitkomen, dat hij bijzondere waarde scheen te hechten aan de medewerking van rechtsche personen als Minister. Aanvankelijk moet hij die medewerking ook gekregen hebben van twee Roomsch Katholieken en twee Christelijk-Historischen (onder wie

Minister DE GEER) terwijl het Kabinet verder zou gevormd worden door vier personen van links benevens den Heer van Karnebeek. Maar nu zou de tweede Christelijk Historische aanstaande Minister (niet de Heer DE GEER) niet heen gekomen zijn over zijn bezwaren tegen het herstel van het Gezantschap bij den Paus, waarvan Mr. Limburg was uitgegaan. Dientengevolge zal de Kabinetsformateur de oplossing weer in een andere richting moeten zoeken.

C. D. Meijer.

Woensdag overleed alhier 81 jaar oud, de Heer C. D. MEIJER. Hij was de oprichter van twee couranten: *de Vrijmoedige*, die hier van 1875 tot 1920 en *de Wekker*, die van 1879 tot 1915 bestaan heeft.

In de eerste 15 jaren van zijn bestaan heeft *de Vrijmoedige* wel een belangrijke rol gespeeld in de journalistiek van ons eiland, in den lateren tijd leidde hij een kwijnend bestaan. *De Wekker*, werd meer speciaal opgericht met de bedoeling om de katholieke geestelijkheid en het bijzonder onderwijs te bestrijden, maar heeft toch zóó weinig succès daarmee geoogst, dat hij ten laatste den strijd opgaf, toen het aantal abonnés tot op een paar tientallen gedaald was.

De Heer MEIJER was van beide couranten de uitgever en redakteur, drukker en administrateur.

Moge hij in het graf de rust gevonden hebben, die hij bij zijn leven zoo weinig gekend heeft.

S.S. Roturua.

Donderdag kwam onze haven binnen het S.S. *Rotorua* van de *New-Zealand Schipping Co.* komende van Southampton met 444 passagiers aan boord voor New Zealand en zette denzelfden namiddag de reis voort na hier stookolie gebunkerd te hebben.

Officiëele berichten.

Aan den hulp-kommies der belastingen op Aruba G. de Windt is, wegens langdurigen onafgebroken dienst, twee maanden binnenlandsch verlof verleend.

De heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt, aftredend lid der school-commissie, is als zoodanig opnieuw benoemd.

Aan den seiner D. B. Oduber. hoofd van den post voor D. T. op Bonaire, is, om bijzondere redenen, nog twee weken vrijstelling van dienst verleend en de seiner J. Z. Hermans blijft gedurende dezen tijd belast met de functien van hoofd van den post D. T. op Bonaire.

Hollandsche Bank voor West-Indië.

In de vergadering van Commissarissen, in Januari jl. te Amsterdam gehouden, werden de balans en de winst- & verliesrekening over het afgeloopen boekjaar goedgekeurd. Na de noodig geachte afschrijvingen, en ruime reserveeringen, werd van de gemaakte winst een bedrag van fl 50,000. overgeboekt op speciale reserve-rekening, terwijl het overblijvende onverdeelde winstsaldo ad fl 9,575. op nieuwe rekening werd overgedragen.

De door ons ontvangen verkorte balans (condensed statement) wijst op een krachtige liquiditeit en een gezonde financieele positie.

In diezelfde vergadering werd de benoeming van den Heer P. R. Küp tot Directeur van het Bijkantoor op Curaçao dezer bankinstelling bekrachtigd.

Onze hartelijke gelukwenschen.

Wij vernamen tevens. dat er plannen bestaan om de kantoor-inrichting van het bijkantoor Curaçao geheel te moderniseeren.

Onze beste wenschen voor toenemenden bloei dezer bankinstelling vergezellen dit bericht.

GETROUWD

(bij volmacht)

G. de Rooij

en

A. Borren

Scheveningen
Willemstad *27 Februari 1926.*

Onze haven in het buitenland.

Onder bovenstaand ofschrift plaatsten wij in ons blad van Zaterdag 31 October 1925, een artikeltje, waarin wij de aandacht vestigden op het feit dat het in het algemeen belang van de scheepvaart zou zijn, indien de bank welke zich midden in het Schottegat bevindt, zoo spoedig mogelijk werd weg-gebaggerd, waardoor een aanmerkelijke ruimte gewonnen zou worden om met groote schepen te manoeuvreeren.

Dat zulks wel noodig is, is o. a. thans bewezen door het feit, dat 17den Februari 1926 het Engelsche Stoomschip *„San Gerardo"* onder loods-aanwijzing het baken, hetwelk op deze ondiepte staat, omvoer.

Of het schip aan den grond geloopen is, weten we niet met zekerheid, doch het zal op den gezagvoerder zeker wel geen aangenamen indruk gemaakt hebben, temeer niet wanneer men daarbij in het oog houdt, dat het schip voor de schade aansprakelijk gesteld wordt.

Het gevolg is ook meestal een ontevreden kapitein, welke in zijn rapport over zulk een ongeval aan zijn reeders de ongunstige toestanden der haven sterk naar voren brengt, en deze onder zijn collega's verspreidt, welke dan dikwijls reeds een vóóroordeel tegen onze haven zullen hebben zelfs voor ze er geweest zijn.

In aanmerking nemend, dat deze *betrekkelijk kleine* ondiepten in het Schottegat zulk een *groot* gedeelte ervan ontoegankelijk maken voor *groote* schepen, wekt het onwillekeurig verwondering, daarom men nog maar steeds niet met de opruiming ervan begonnen is. De haventoestanden schreeuwen alom om verbetering. Welnu, waarom dan niet met het meest noodzakelijke en gemakkelijkste begonnen?

Het Gouvernement heeft toch een eigen baggermachine!!

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

1. Hoch Heidecksburg, Marsch. R. Herzer.
2. La Dame Blanche, Ouv. F. Boieldieu.
3. Venus Reigen, Walzer, J. Jungl.
4. Air Variée Pour Saxophone Alto, Painpare.
5. Ständchen am Morgen, Wolf.
6. Potpourri sur „Il Trovatore", G. Verdi.
7. Imposible, Danza. A Mislan.
8. Eine Vergnügte Neger-Hochzeit, Cake-Walk, R. Vollstedt.

Zondagavond om 7.30 uur BRIONPLEIN.

B. Vermeer. ✝

Weinigen zullen zich meer den ZeerEerw. Heer BERNARDUS VERMEER herinneren, die van 21 October 1891 tot 28 Mei 1895 hier Rector was van het St. Thomas-College als onmiddelijke voorganger van den ZeerEerw. Pater V. ZWIJSEN.

De Eerw. Heer B. VERMEER overleed den 13 Januari als Rector van de Fransche Zusters *Les filles de la Sagesse* te Druten, d.w.z. midden in het overstroomingsgebied. Reeds vrij ernstig ziek, moest hij ruim acht dagen voor zijn dood, toen het water steeds hooger kwam opzetten, en straten en huizen van Druten overstroomde, naar veiliger streken worden overgebracht.

Hij overleed te Nijmegen in het St. Canisius Ziekenhuis.

R. I. P.

De Zieken-ambulance.

Vooral degenen die in de nabijheid van het *St. Elisabeth's Gasthuis* of het *Sanatorium* wonen, kunnen er zich van overtuigen, hoe de ambulance-auto bijna dagelijks in de weer is, om zieken of gewonden naar die inrichtingen te vervoeren om daar ter verpleging te worden opgenomen. Sinds de Heer VAN VLIET, als bewaarder van het quarantaine-gebouw op *Mundo Nobo* en als geleider van deze ambulance-auto werd aangesteld, d.i. sedert 10 October 1921 tot op 10 Februari 1926, werden in het geheel 1012 zieken met deze auto vervoerd.

Voor de arme zieken is deze ambulance een niet genoeg te waardeeren weldaad, vooral als men in aanmerking neemt, dat vroeger de zieken uit de buitendistricten dikwijls per ezelkar naar de stad getransporteerd werden.

Korte-golf-zender.

Zooals men weet, ontvangt ons Draadloos-Station sedert eenige weken elken Maandag en Donderdagavond 6 uur van uit den Haag per korte-golf-zender berichten.

Het is maar proefseinen.

Doch iedereen, die deze berichten in het *Boletin Comercial* leest, moet wel in bewondering zijn over deze schitterende prestaties van ons Station en het korte-golf-ontvangst-toestel, dat hiervoor dienst doet. In de laatste week waren het telkens een paar kolommen lange berichten, en zoo onberispelijk en correct overgeseind, dat een ieder daarvoor wel niets dan lof zal hebben. Het zijn couranten-berichten dien zelfden dag in den Haag gepubliceerd, zonder eenige afkortingen, zonder de minste stoornis, fouten of hiaten opgevangen.

Wij zouden wenschen, dat het zóó zou blijven doorgaan. Wat echter alleen te verwachten is, zoolang de proefnemingen nog voortduren. Later moet er natuurlijk een definitieve regeling komen en dan zullen die berichten wel veel beknopter en niet meer zoo uitvoerig zijn.

Nu heeft men hier de vorige week ook een korte-golf-*zender*-toestel ontvangen, zoodat men van hier direct naar den Haag kan seinen. Ook daarmede worden nu proeven genomen. En ook deze proeven zijn tot nu reeds zóó uitstekend geslaagd, dat er alle kans bestaat, dat ons draadloos station voor direct seinen naar Holland door middel van de korte-golf binnenkort zal opengesteld worden.

Wèl is te verwachten, dat dit seinen alleen gedurende den nacht zal kunnen plaats vinden, omdat dit nieuwe toestel in het Riffort is opgesteld, en ons draadloos station overdag geheel in beslag wordt genomen door het ontvangen en seinen van gewone berichten.

Toeristenbooten

In de drie eerste weken van Maart worden de volgende toeristenbooten verwacht.

1. Donderdag 4 Maart het SS **Veendam** van de *Holland-America-lijn.* Deze boot komt hier voor den eersten keer. Deze boot heeft 25.620 ton waterverplaatsing. Van hier vertrekt de *Veendam* naar La Guayra. Agenten: *Curacao Trading Cy.*

2. Vrijdag 5 Maart SS. **Cuba** van de *Compagnie Générale Transatlantique.*

Deze boot is afgehuurd door de *Kamer van Koophandel* van Houston (Texas) en vertrok van daar 22 Februart en komt via Habana, San Juan (Porto Rico) La Guayra hier op a. s. Vrijdag en gaat van hier verder naar Colon, Kingston (Jamaica) Vera Cruz (Mexico) en Houston.

Agent is de Heer C. S. GORSIRA JPEZN.

3. Maandag 8 Maart SS. **Ohio** van de *R. M. S. P.* is begin dezer maand ook hier geweest. Agenten J. & D. JESURUN.

4. Donderdag 11 Maart SS **Reliance** van de *United American Lines,* stoomt door naar Caracasbaai: Agenten de firma EWARDS HENRIQUEZ & Co. Dat is eveneens het tweede bezoek van dit jaar.

5. Zaterdag 13 Maart de **California** van de *Cunard Anchor Lines.* Tweede bezoek van dit jaar. Agenten. *Curaçao Trading Co.*

6. Dinsdag 16 Maart SS. **Megantic** van de *White Star Line.* Tweede bezoek. Agenten firma S. E. L. MADURO & SONS.

7. Woensdag 17 Maart SS **Montroyal** van de *Canadian Pacific.* Agenten firma MADURO & SONS.

Welkom.

Maandag 22 Februari is ZExc. de Heer d'ARTILLAC BRILL, de Nederlandsche Gezant te Caracas met zijn echtgenoote van Maracaibo alhier teruggekeerd, om hier een week door te brengen als *gast* van den Heer H. J. ANSINGH, Directeur van de C. P. I. M.

Auto-ongeluk

Zaterdag namiddag is in de Breedestraat van Otrabanda een jongen van 10 jaar door een auto aangereden. Den chauffeur treft geen schuld, omdat die jongen vlak voor de auto nog de straat overstak en daarbij werd omvergereden, waarbij hij zijn dijbeen brak. Hij is ter verpleging in het St. Elisabeth's Gasthuis opgenomen.

Dronken Chauffeurs.

Verschillende klachten bereikten ons over het wild en woest rijden der auto's vooral des Zondags. Betrouwbare personen hebben ons verzekerd, dat verschillende particulieren Zondags na den middag niet meer met hun auto durven uit te gaan, omdat het meerendeel der chauffers van huurauto's dan dronken is, en door hun buitensporig hard rijden het grootste gevaar opleveren voor botsingen en ongelukken. Het publiek dringt er op aan, dat zulke chauffeurs zullen gestraft worden door ontneming van het rijbewijs, opdat die maniakken van den openbaren weg geweerd worden.

BUITENLAND.

Amerikaansche scholen

en Amerikaansche kinderen.

H. IJZERMANS O. S. C. vertelt in de *Kath. Vrouw* het een en ander over Amerikaansche toestanden in het schoolwezen:

Daar heerscht in Amerika schoolplicht tot den leeftijd van 16 jaren. Doch hij vangt niet aan vóór het zevende jaar. Elk schooljaar duurt hoogstens slechts 9 maanden en zoo men de lagere school af heeft vóór men 16 jaar is, kan men ze verlaten. Hier is de zomer van den leertijd uitgezonderd. In die maanden is het vaak te heet om met vrucht les te geven of te nemen en vele kinderen moeten alsdan de ouders helpen in de boerderij. Daarbij worden die maanden benut door menig onderwijzer (es), om in de zoogenaamde zomerschool voor het onderwijzend personeel zich verder in hun vak te bekwamen. Deze lange Zomervacantie van 3 of 4 maanden treft men niet slechts in de lagere scholen aan, maar ook in Hoogere burgerscholen, colleges, seminaries en Universiteiten. Vele studenten maken van dien tijd gebruik om wat geld te verdienen voor het volgend schooljaar, door te werken waar zij maar iets verdienen kunnen. Jongens en meisjes verhuren zich als kellners of kellnerinnen in hotels, café's of summerresorten (bad plaatsen), die 's zomers vele gasten trekken; andere loopen rond om boeken en tijdschriften aan den man te brengen; een onzer studenten van Onamia werkte zelfs in de mijnen; of men sluit zich aan bij een dorschploeg om op de verschillende farmen te helpen dorschen met de stoommachine, of men werkt in eene Bank, zooals de dochter van onzen bankier, enfin men zoekt een baantje, waar men het maar kan krijgen, of besteedt zijnen tijd om vakken, waarin men achterlijk is geweest, bij te werken.

Wat de lagere school betreft, deze kan men in drie klassen indeelen. Eerst bestaan er de *country-schools*. Daar de lui hier vaak uren en uren van het naaste dorp afwonen, is er voor die kinderen natuurlijk al slecht gelegenheid om elken dag naar de naaste town (dorp of stadje) te gaan. Daarom vindt men in bewoonde streken op elke 3 mijlen of 5 K.M. eene *country-school*. Zooals vanzelfs spreekt staat het peil van onderwijs in deze school, waar een 15—30 kinderen van 7—16 jaren door ééne onderwijzeres, soms niet veel ouder dan de kinderen zelven, in één schoollokaal worden onderwezen, niet erg hoog. Ook worden er geen zeer hooge eischen gesteld aan de onderwijzeres om voor dit soort van onderwijs eene akte te halen. Toch is het salaris dier onderwijzeressen vrij hoog, van 80—90 dollars per maand. Doch men vergete niet, dat men Amerika met 80 dls. niet veel méér doet dan in Holland met 80 gulden; dat het schooljaar slechts 7 of 8 maanden duurt, zoodat men ook slechts voor die maanden betaling geniet, en dat eene onderwijzeres, die in die jaren vaak moet trachten eenen flinken visch aan den huwelijkshaak te slaan, altijd netjes voor den dag wil komen, zoodat er voor kostumes heel wat afgaat. Ook is de prijs van kost en inwoning niet gering n.l. een 25 of 30 dollars per maand.

Het leven van zoo'n onderwijzeres is nu juist niet te benijden door hare Hollandsche collega's. Zij moet soms een of twee mijlen gaan twee maal daags om de school of haar kosthuis te bereiken, hetgeen vooral in prairielanden en in den winter niet alleen onaangenaam, doch zelfs zeer gevaarlijk kan zijn. Eenige jaren geleden waren de kinderen ergens in Dakota 's winters in school, toen er een sneeuwstorm losbarstte. Daar zoo'n sneeuwstorm soms dagen kan aanhouden en de onderwijzeres niet met de kinderen van koude en honger wilde omkomen, bond zij zichzelve en de kinderen aan elkaar om niet elkanders gezelschap te verliezen en begaven zij zich naar buiten teneinde de eerste boerderij te bereiken. Later werd de heele troep, onder de sneeuw begraven, dood gevonden.

Doch ook al heeft men zulke gevaren niet te duchten, toch is het minder aangenaam, als men als onderwijzeres na een paar mijlen geloopen te hebben, in eene ijskoude school aankomt, daar eerst de kachel moet aansteken, om twaalf uur met de kinderen een koude lunch moet verorberen, en nadat men in de school van 9 uur 's morgens tot 4 uur 's middags gewerkt heeft, eerst zelf de school moet reinigen om dan na nog twee mijlen gegaan te hebben, eindelijk in zijn kosthuis ten zes uur een warm souper te krijgen. Welke Hollandsche onderwijzeres voelt zich geneigd met de Amerikaansche te ruilen?....

Eene tweede en betere lagere school vindt men in alle kleinere en grootere plaatsen. Deze is de zoogenaamde *town-school*, zooals men ook hier te Verndale, eene plaats van 550 zielen, aantreft. Zulk eene school is er eene als in Holland met verscheidene klaslokalen. Elke lagere school in Amerika is ingedeeld in 8 graden of klassen, waarvan in kleine gemeenten dagelijks twee graden in één lokaal gedoceerd worden door een(e) onderwijzer(es). De boeken en het onderwijs worden gratis verstrekt.

Zoowel in de publieke als bijzondere (Katholieke) scholen worden jongens en meisjes in dezelfde school gezamenlijk onderricht. Daar de leekenonderwijzers of onderwijzeressen in deze scholen een $ 100 per maand ontvangen en de zusters slechts 30, wijl men bovendien aan het systeem der co-education hier te lande alom gewend is en dat systeem, in de lagere scholen althans, dit voordeel oplevert, dat de wilde jongensaard door het bijzijn van het „zwakke geslacht" vaak meer beleefd wordt, is daar wel wat voor te zeggen en kan men de Katholieken, die toch reeds zeer groote offers moeten brengen. om eigen scholen te bouwen en te onderhouden, terwijl zij bovendien evengoed als de niet-Katholieken, de openbare scholen moeten onderhouden door de belasting, die lang niet licht is, moeilijk verplichten, nog weer een andere Katholieke school op te richten voor de jongens en daar heel dure, vaak moeilijk te bekomen mannelijke onderwijzers aan te stellen.

Wat de *High-schools* of de Hoogere Burgerscholen betreft, ook daar heeft men co-education; doch voor die grootere jongens en meisjes lijken me afzonderlijke klassen meer gewenscht, niet alleen met het oog op den leeftijd, maar ook om reden vrouwelijke onderwijzeressen voor de vorming van grootere jongens moeilijker schijnt. Daarom trachtten de Katholieken in de grootere plaatsen, waar zij eigen *High-schools* hebben, Broeders voor die scholen te krijgen, hoewel deze tamelijke schaarsch zijn in de Vereenigde Staten.

Aan de meeste lagere scholen is hier te lande, de *country-schools* uitgezonderd, eene *High-school* verbonden, die een vierjarigen cursus omsluit en de meeste kinderen volgen dezen, daar de noodzakelijkheid van goed onderwijs dagelijks meer wordt ingezien.... Vele jongens en meisjes gaan daarna naar college's, normaalscholen of universiteiten, om zich verder te bekwamen voor het leven. Doch of de liefde voor het familieleven of voor huishoudelijke bezigheden daardoor bevorderd wordt, is zeer te betwijfelen. Wellicht is dit eene der redenen, waarom vele boerenjongens in de stad blijven en waarom tal van huwelijken, waar de meisjes geen goeden pot kunnen klaar maken, in divorce of echtscheiding eindigen.

De derde soort van lagere school is dezelfde, als de tweede soort, met dit onderscheid, dat kinderen der farmers, die ver van de gemeente wonen, dagelijks per omnibus gratis naar de gemeente-school worden gereden en terug naar huis in den middag. Men noemt dat een *consolidated school*. Waar deze bestaat, zooals te Onamia, hebben de *country-schools* opgehouden te bestaan en de farmers betalen met de inwoners van de stad of dorp hun aandeel in het onderhoud der gemeenteschool en der omnibussen, welke laatste elk een $ 80 per maand kosten.

Natuurlijk ontvangen de farm-kinderen daardoor een veel grondiger onderricht, dan in die oude *country-schools*.

Wat mij bijzonder heeft getroffen in het Amerikaansche schoolleven, is, dat de kinderen vaak *zoo graag* naar school gaan. Er zijn natuurlijk uitzonderingen, maar in den regel geloof ik dat de kinderen gaarne de school bezoeken.

Hier zijn de lesuren onderbroken door recreaties; de onderwijzeressen zijn vroolijke jonge meisjes, die veel van kinderen houden; de klassen zijn vol fraaie platen, de boeken eveneens; de banken zijn gemakkelijk, elk voor een of twee kinderen, daarbij is er goede ventilatie door het geheele gebouw, de kinderen gaan met muziek naar de klas en gaan op de maat der muziek er uit; het eerste werk dat zij verrichten, is een lied zingen — geen wonder, dat zij gaarne zijn in een plaats van opwekking, waar alles er toe bijdraagt, om den geest van opgeruimdheid niet te verstikken, maar ten volle ten goede te leiden.